

Důsledkem tohoto ustanovení bylo by třeba ke změně pojišťovací podmínky čl. 14 odst. 2. písemného souhlasu centrály a pouhé telefonické jednání s generálním zastupitelstvím v Brně jest v tomto směru bezvýznamné. Že žalovaná pojišťovna, centrála v Praze, dala písemný souhlas k této změně, nebylo tvrzeno, tím méně dokázáno. S tohoto právního hlediska není žalobní nárok po právu.

Čís. 11335.

Pro právní jednání, jež jsou obchodem, neplatí předpis § 1 e) zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák., požadující pro právní jednání slepců formu notářského spisu.

Za zákony pozměňující nebo doplňující zákon obchodní lze považovat jen zvláštní normy obchodněprávní, nikoli však předpisy obecného práva občanského.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1932, Rv I 1843/30.)

Žalující firma domáhala se na manželích Antonínu a Marii W-ových, by byli uznáni povinnými zaplatiti jí rukou společnou a nerozdílnou 30.000 Kč tvrdíc, že se žalovaní zaručili jako rukojmí a plátcí za pohledávku žalující firmy za manžely T-ovými. Žalovaný Antonín W. namítl proti žalobě: Rukojemské prohlášení v dopisu ze dne 17. listopadu 1927 není pro něho vůbec závazné, neboť schází písemná forma prohlášení prv žalované strany, poněvadž listina byla podepsána jen manželkou žalovaného Marií W-ovou s dodatkem »za Antonína W-a«. Avšak ani kdyby byl žalovaný podepsal rukojemské prohlášení osobně, nebyla by tím zjednána závaznost tohoto prohlášení, poněvadž Antonín W. jest od narození úplně slepý a k platnosti rukojemské smlouvy jest třeba podle zákona ze dne 25. června 1871 čís. 76 ř. zák. formy notářského spisu. *P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e* žalobu proti Antonínu W-ovi zamítl, žalobě proti Marii W-ové vyhověl. V onom směru uvedl v d ů v o d e c h: Žalující straně jest přisvědčiti v tom, že na její straně nejen právní jednání, které bylo základem rukojemství, nýbrž i rukojemskou smlouvu samu jest považovati za obchod ve smyslu čl. 273 a 274 a že podle čl. 277 obch. zák. při právním jednání, které jest na straně jednoho z obou smluvníků obchodem, jest použití ustanovení IV. knihy, tedy zvláště ustanovení čl. 317 obch. zák. na oba smluvníky stejně. Podle čl. 317 obch. zák. není platnost smluv podmíněna písemnou formou, ani jinými formalitami. Jest tudíž správné, že všeobecné ustanovení § 1346 druhý odstavec obč. zák. o písemné formě rukojemských prohlášení nelze použití na rukojemská prohlášení obchodně právní a že čl. 317 obch. zák. ustanovená bezformálnost smluv pro obchody podle obch. zák. nebyla zrušena ustanovením § 97 třetí dílčí novely k obč. zák. Avšak od písemné formy jakožto požadavku formálního, jehož zachování má poskytnouti zvýšenou záruku vážnosti vůle stran

a snažší možnost seznáti tuto vůli, jest rozeznávati písemnou formu, která jest požadována v zájmu seznatelnosti a publicity právního jednání. V souzeném případě nejde o předpis formální, nýbrž o materielně právní předpis, který není dotčen čl. 317 obch. zák. Za takovýto materielní právní předpis, a nikoliv za předpis formální jest považovati i ustanovení zákona ze dne 25. července 1871 čís. 76 ř. zák., podle něhož právní jednání mezi živými, která byla předsevzata osobami slepými nebo hluchými, které neumějí čísti, nebo němými, které neumějí psáti, vyžadují ke své platnosti formy notářského spisu. Tento předpis jest míněn jako ochrana oněch osob, které následkem tělesných vad jsou omezeny ve schopnosti k jednání, a předpis ten má poskytnouti záruku, že obsah listin o právních jednáních těchto osob odpovídá skutečně jejich vůli. Poněvadž žalobce jest již několik let slepý, bylo třeba k platnosti listiny o jeho rukojemském prohlášení formy notářského spisu a, ano se tak nestalo, jest listina neplatná a postrádá právní závaznosti. Podpis manželky žalovaného, který na prohlášení rukojemském učinila s dodatkem »za Antonína W-a« nemohl tudíž žalovaného vůbec zavázati a bylo z tohoto důvodu žalobu proti žalovanému zamítnouti. **O d v o l a c í s o u d** k odvolání žalobkyně napadený rozsudek potvrdil. **D ů v o d y:** Odvolací soud jest rovněž právního názoru, že rukojemské prohlášení ze dne 17. listopadu 1927 pro nedostatek notářského spisu ve smyslu § 1 zákona ze dne 25. července 1871 čís. 76 ř. zák. jest ohledně žalovaného Antonína W-a neplatné. Nikoliv však z důvodu soudem prvé stolice uvedeného, neboť v tom směru jest dáti odvolání za pravdu, že rukojemské prohlášení žalovaným bylo by se mohlo státi platně i ústně. Předpisu § 1346 obč. zák. nelze tedy použiti o rukojemském prohlášení, je-li rukojemství samo obchodem, buď na straně věřitele nebo rukomího, když kupec u provozování obchodu rukojemství přijímá nebo přejímá. O takový případ, jak soud prvé stolice správně uvádí, tu jde. Rukojemské prohlášení přes ustanovení § 1346 obč. zák. mohlo se podle čl. 317 obch. zák. státi i ústně a bylo by platné přes ustanovení § 1 zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. i bez notářského spisu (Dr. Pisko, Lehrbuch, strana 151 a 162 a rozh. čís. 1958, 2629 a 5306 sb. n. s.). Podle názoru odvolacího soudu bylo však zapotřebí zřízení rukojemského prohlášení ohledně žalovaného ve formě notářského spisu podle § 1 zákona výše citovaného proto, že prohlášení to podle úmyslu stran mělo býti zřízeno ve formě písemné. Soud má za prokázáno, že si majitel žalující firmy písemné rukojemské prohlášení ze dne 17. listopadu 1927 již před tím připravil, manželům W-ovým pak přečetl a když projevili ochotu, manželům T-ovým pomoci, po vysvětlení věci a po opět-ném přečtení dal jimi podepsati. Dle výpovědi svědkyně Kamily B-ové Vilém P. výslovně prohlásil, že jelikož žalovaný jest slepý, musí listinu podepsati i dva svědci, načež k jeho žádosti podepsali prohlášení jako svědci Josef T. a svědkyně B-ová. Z tohoto svědky těmi vyličeného postupu vyplývá, že úmyslem stran (§§ 863 a 869 obč. zák.) bylo rukojemské prohlášení výhradně ve formě písemné, takže před splněním této formy neměly strany býti vázány (§ 884 obč. zák.). Písemné prohlášení

rukojemské mohlo se však státi žalovaným, jenž jest slepým, podle § 1 zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. jen ve formě notářského spisu. Rukojemství žalovaného dne 17. listopadu 1927 jest proto z tohoto důvodu pro nedostatek notářského spisu neplatným.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalobkyně, zrušil rozsudky obou nižších soudů, pokud se tkne žalovaného Antonína W-a a vrátil věc procesnímu soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolatelka právem vytýká s hlediska čís. 4 § 503 c. ř. s., že není správným právní názor, že ku platnosti smlouvy prvního žalovaného, ježto jest slepcem, bylo třeba formy notářského spisu. Článek 317 první odstavec obch. zák. zbavuje účinnosti předpisy občanského práva o formách právních jednání pro obchodní jednání. Ustanovení prvního odstavce čl. 317 obchod. zák. doznává jediné výjimky v druhém odstavci v případech, kde je připouští obchodní zákoník a ovšem i zákony jej doplňující. Za takovou výjimku však nelze považovati ustanovení § 1 e) zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák., neboť tento zákon, i když je pozdější než zákon obchodní, ani nezměnil ustanovení prvního odstavce čl. 317 obchodního zákona, — poněvadž zásada *lex posterior derogat priori* neplatí pro poměr mezi normami obchodního a jiného (občanského) práva, — ani nestanovil výjimku ve smyslu druhého odstavce čl. 317 obch. zák. Lze považovati za zákony pozměňující nebo doplňující obchodní zákoník jen zvláštní normy obchodně-právní, nikoli však předpisy obecného práva občanského, které prohlašuje čl. 1 obch. zák. jen za právní pramen podpůrný. Zákon čís. 76/1871 jest jen obecným předpisem občanského práva, nikoliv předpisem doplňujícím obchodní zákony. Z těchto důvodů a vzhledem k ustanovení čl. 317 obch. zák. — vyslovující pro obchody zásadně volnost formy — neplatí pro právní jednání, jež jsou obchodem, předpis § 1 e) zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák., požadující pro právní jednání slepců formu notářského spisu. Že v souzeném případě byla sporná rukojemská smlouva obchodem, uznal správně již odvolací soud, neboť takováto smlouva jest v pochybnostech, jež v souzeném případě nelze vyloučiti, pomocným obchodem podle čl. 274 první odstavec a čl. 273 první odstavec obch. zák. Podle čl. 277 obch. zák. jest, i kdyby šlo o obchod jen na straně žalující firmy, na oba smluvníky použití předpisu čl. 317 obch. zák., jenž nečiní platnost smlouvy závislou na písemném sepsání nebo na jiných obřadnostech, a stačí proto ústní ujednání rukojemské smlouvy (srov. rozhodnutí čís. 1958, 2629, 3788, 5306, 5711 sb. n. s.).

Čís. 11336.

Předpis § 8 zákona o společenstvech ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. předpokládá, že někdo jedná jménem družstva, jež dosud není